

*2910 • 08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 334

פקודי | עשיית דירה בתחתונים - בקרבנו ממש תחנה השכינה

מסי לרות ארץ הנפש

שביבי אור מתורתנו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א
ערוך על פי שיעוריו של בנו ממושיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

- 1 ישמחו השמים ותגל הארץ
- 7 סוף סוף אפשר לברך על המוגמר
- 9 לישרים נְוָה תהילה
- 10 ג' זמנים באדם
- 10 ביאור המושג 'שכינה'
- 12 ביאור המושג 'גלות השכינה'
- 15 בקרבנו ממש תחנה השכינה
- 20 ישראל נמשלו ללבנה!
- 23 הדרך אל האור
- 27 העולה מן האמור להלכה ולמעשה

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המאי"ר לארץ

הדפסת והפצת ספר מודיש ודבני דרב יודם נייסאל אברג'ל זיע"א

8771301 345 נתיבות ת.ד 666 הקציר 08-37-40-200/*2910

office@h-l.org.il 077-223-1130

www.hameir-laarets.org.il המאיר לארץ

08-649-9859 לקבלת דגש של אור
קו 'המאיר לארץ'

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת פקודי

ישמחו השמים ותגל הארץ

- לא נחה דעתם, עד אשר עמדו והטילו את המשרה על הארי שבחבורה, הלא הגאון הקדוש, רבי זאב וולף קיצעס, מגיד מישרים של העיר מזיבוז', להיכנס במוצאי שבת אל הקודש פנימה, ולבקש בשמם כולם, את גילוי הרז הנעלם...

'ניחא!' - נענה לו הבעל שם טוב בקורת רוח - 'לא רק שמוכן אני לגלות לכם את הרז, אלא שהינכם אף מוזמנים להצטרף עמדי למסע, כדי לשמוע את פשר הדבר מכלי ראשון ממש!...'

חיש קל נצטוה אלכסי העגלון לרתום את העגלה לסוסים, וסגל נבחר מן התלמידים הקרובים, הוזמן להצטרף אל הנסיעה הלילית. לאחר שסעדו סעודת מלוח מלכה וכאשר היה הכל מוכן למסע, עלתה הפמליה על המרכבה, והבעל שם טוב הורה לעגלונו לנסוע לאפטא. באישון ליל, כאשר הגיעו למחוז חפצם, סרו למעונו של אחד מפרנסי הקהילה,

סיפר הגאון הרב מרדכי גרליץ שליט"א, וז"ל:¹

בליל שבת אחד, תוך כדי עריכת שולחנו הטהור לפני תלמידיו וחסידי, נתחייך הבעל שם טוב הקדוש אל עצמו, שלא כדרכו, חיוך רחב ורב משמעות, אשר משך את תשומת לבם של כל המסובים. אמנם, איש מן הנוכחים לא הבחין בשום סיבה, אשר יכולה היתה לגרום לאותו חיוך מסתורי וצופן רז. כעבור זמן מה, שב הבעל שם טוב ונתחייך בשנית, ולא סיים את שולחנו הטהור, עד שלא נתחייך אף בשלישית.

כל אותה שבת, עסוקים היו התלמידים בשקלא ובטריא בינם לבין עצמם, על אודות החידה הסתומה שלא נתפרשה להם. מתוך שמורגלים היו לעקוב בעינא פקיחא ובכובד ראש אחר כל תנועה מתנועותיו של רבם הקדוש, בבחינת: 'תורה היא וללמוד אנו צריכים' - מה גם תנועות שנראו בפרהסיא, קבל עם ועדה

מעין החכמה

1. **אמוני** עם סגולה (חלק ד - עמוד רכג, הועתק ברשות המחבר).

לכבוד שבת המלכה. שוב אינני חוזר למעוני, כי אם לאחר קבלת שבת ותפילת ערבית, היישר ל'יקדושי ולסעודה.

לאחרונה, עקב תשישות הכח של ימי הזקנה, אינני מסוגל עוד להתמיד במלאכתי כמימים ימימה, והפרנסה החלה איפוא להתמעט ולהצטמצם. הגיעו הדברים לידי כך, שביום חמישי האחרון, לא היתה בידי אפילו פרוטה אחת לפורטה, ולא מסרתי לזוגתי מאומה בשביל צורכי שבת. גם ביום ששי, לא נשתנה המצב כלום, וביתי היה ריקם מכל. אפילו לא קורטוב אחד של קמח נמצא בו, כדי לאפות ולוא כזית של חלה.

ללות מעות לא חפצתי, כי לא ידעתי מה-י'לד יום, והאם אהיה מסוגל עוד לעבוד ולהרויח מאומה. ואילו לקחת מן התמחוי לא עלתה על דעתי אפילו שמץ של מחשבה. גמרתי איפוא לבלי לעשות את שבתי חול ולא להצטרך חלילה וחס לבריות.

אמנם בטרם יצאתי ללכת, בדרכי לבית המדרש, נתגנב ללבי החשש שמא לא תוכל זוגתי שתחיה לעמוד בנסיון, ואולי תתפתה לקבל מתנת בשר ודם, שהרי סוף סוף מורגלים היינו מעודנו לכבד את השבת ביד רחבה כיד ה' הטובה עלינו. פניתי אליה, איפוא, בעומדי על המפתן לצאת, וביקשתי ממנה להבטיח

מחסידי הנאמנים של הבעל שם טוב, ובצל קורתו עשו את שארית הלילה.

בבוקר, לאחר שהתפלל כמנהגו תפילת שחרית עם הוותיקין, הורה הבעל שם טוב לפרנס, להזמין אליו את רבי שבתי כורך הספרים הקשיש ביחד עם זוגתו. גם על תמיהתו של הפרנס, לפשר בואו של הבעל שם טוב הקדוש במיוחד, כדי להיפגש עם אותו יהודי פשוט, לכאורה, מזקני המון העם, לא ניתנה לפי שעה כל תשובה.

כאשר הגיעו רבי שבתי הקשיש וקשישתו למעונו של הפרנס, הוזמנו אחר כבוד אל הטרקלין הגדול והמרווח, בו ישב הבעל שם טוב בראש, כשפמליית תלמידיו ניצבת מסביבו. לאחר שנתכבדו לשבת, פתח הבעל שם טוב וביקש מרבי שבתי, לגולל בפני כל הנוכחים, את אשר עבר עליו בערב השבת האחרונה. מופתע מן הבקשה אך מבלי יכולת לסרב, פתח רבי שבתי והחל לספר:

מיום נישואי, ולמאז חנן אותי הקדוש ברוך הוא בפרנסה די סיפוקי ממקצוע הכורכות שבידי, נוהג הייתי מדי שבוע, למסור מעות בידי זוגתי כבר ביום החמישי, כדי להכין את צורכי השבת בהרחבה. כמו כן, ביום הששי, מסיים הנני את מלאכתי עוד לפני הצהרים, הולך לבית הטבילה, לאחר מכן - לבית המדרש, ויושב ועוסק שם בהכנת הנפש

'כדי שלא תיכשל בחשד בכשרים, חס ושלום' - מיהרה זוגתי להקביל את פני - 'הבה ואספר לך את כל אשר קרה, למען תדע, כי לא עברתי ממצותך ולא שכחתי את הבטחתי! ובכן, מעשה שהיה כך היה:

כאשר יצאת והלכת לבית המדרש, החילותי אני לנקות את הבית לכבוד שבת. שכן אמרתי אל לבי: אף אם אין בידינו מעות לקנות מאכלי שבת כמו תמיד, הרי שמכיבוד הבית, כבכל ערב שבת, אינני פטורה!² ויהי, כאשר ניגשתי אל ארון הבגדים, למען תלוש פיסת בד מבגד בלוא כדי להשתמש בו כסחבה, הבהיקו, לפתע, לנגד עיני כפתורי הזהב אשר תפורים היו בשמלה הישנה-נושנה, ששרדה עוד מימי כלולותי. חיש קל, הסירותי את הכפתורים חסרי השימוש, ומיהרתי עמם אל הצורף. לשמחתי הרבה, הואיל הצורף להעניק לי בתמורתם סכום יאות, אשר עמו יכולתי

לי בהן צדק ובתקיעת כף כי יעבור עליה מה ואל מתנת בשר ודם לא תושיט את ידה. אף היא הבטיחה לי כאשר דרשתי, ובהיותי סמוך ובטוח בישרותה, צעדתי לי לבית המדרש בלב שקט ושאנן מדאגה.

פתום תפילת ליל שבת, השתהיתי עוד בבית המדרש יותר מלימודי, שהרי ידעתי כי אין לי למה למהר. מכל מקום, חסתי לבסוף על ישיבתה בדד של זוגתי בבית החשוך, ויצאתי פוסע מתון-מתון ובנחת אל עבר מעוני. כאשר הקרבת לי לבוא, נסתחרר עלי ראשי ולבי החסיר פעימה. האור הזורח אשר בקע מול עיני מחלונות ביתי, הציף את לבי בתחושה המרה ובמחשבה המאכזבת, כי בוודאי לא עמדה זוגתי בנסיון ואף הפרה את הבטחתה. שאלמלא כן, מגין היו לה מעות ולוא בכדי רכישת נרות בלבד! בהיכנסי הביתה, נפלו פני שבעתים. לפני, ערוך היה שולחן מלכים, לא יחסר כל טוב בו. לא ידעתי את נפשי מרוב מבוכה ותמהון.

מעין החכמה

וכתב בקיצור שלי"ה (מסכת שבת - עמוד קמח), וז"ל: 'כתב בתוצאות חיים, שהאר"י ז"ל היה נוהג לפנות מן הבית קורי עכביש, שהוא סוד נפלא ליועד חן לבטל הקליפות מן הבית.'

וכמו כן גם טיטוא הבית מהעפר והאבק לכבוד שבת, יש בכחו לבטל את הקליפות, וכמו שרואים מהמעשה הבא (רשפי אש החדש, תולדותיו של הצדיק - עמוד ט):

2. כתב הגאון הרב פינחס שפיטצער שליט"א (מבואו ועד צאתו - עמוד מה), וז"ל:

צריך כל יהודי לתקן כל ענייני הבית שיהיה ערוך ומסודר, ויפנה קורי עכביש, ויכבד הבית מהעפר והאבק, וכל זה הוא הכל בכלל כבוד שבת, וידמה בדעתו שאילו היה בא אליו להתאכסן מלך בשר ודם כמה היה מכבד הבית ומציע המטות, וכל שכן שבת המלכה.

העולמים, בעבור החסד הגדול שעשה עמדי, בספקו לי את כל צורכי השבת מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, ולא מידי מתנת בשר ודם. שעה ארוכה עמדתי נרגש, והזלתי דמעות גיל מעיני, לבסוף, נעקרו רגלי תחתי באחת, ופרצתי במחול סוער

לרכוש את כל צורכי השבת ביד רחבה, כמדי שבוע בשבוע!...

לבי גאה על גדותיו משמחה - המשיך רבי שבתי לספר באזני הבעל שם טוב והנוכחים את השתלשלות העניינים - לא יכולתי להכיל בקרבי את התודה העמוקה שחבתי לרבון כל

מעין החכמה

הצחוק הפרוע, ההשתוללות האיומה, ההקאות וההתפלשות בהקאות, הרסו לי את השבת לגמרי...

ומאז, מאותו 'חגי איום - המשיך וסיפר כשדמעות חמות זורמות במורד לחייו - כל ערב שבת, זה חוזר שוב. כבר שנה שלימה, שכל ליל שבת מגיעים לכאן כל תושבי הכפר, והורסים לי את השבת... ואני לא יכול לריב אתם, כי אני מתפרנס מהם כל השבוע...

כשמוע הצדיקים דבר זה, אמר הרב מנעשכיו שהם כן רוצים להיות אצלו בשבת, וציוה לבעל הבית שאחר חצות היום **יטאטא בחוץ ארבע אמות סביבות ביתו...**

וכך עשה. כאשר הגיע זמן כניסת השבת, ראה בעל הבית שחבורות חבורות מבני הכפר מתחילות כמו תמיד ללכת מן הכפר לביתו, אך כאשר הגיעה החבורה הראשונה לקצה תחום הארבע אמות שטאטאם לכבוד שבת, התחילו לתמוה איש אל רעהו לאמר: 'מה לנו בביתו של זה, ולמה אנו הולכים אליו להפריעו ממנוחתו?!' וחזרו לביתם...

וכך כל חבורה וחבורה, כאשר הגיעה לקצה התחום, תמהו על עצמם וחזרו. ומאז בטל כל הענין...

שלשה הצדיקים: רבי מרדכי מנעשכיו, רבי אריה לייב (הסבא משיפול), ורבי מרדכי (הזוסלובר חוץ) הלכו בגלות (לצורך מטרה הידועה להם).

פעם אחת בערב שבת נדמנו שלשתם לכפר אחד, שהיה שם יהודי אחד שהחזיק לפרנסתו בית מרוזח, ובו הוא היה מוכר משקאות לתושבי הכפר. שלשת הצדיקים ביקשו ממנו להתארח אצלו בשבת, אך הוא סירב.

ומכיון שלא היה להם מקום אחר להתאכסן בו, הם הפצירו בו שיאכסן אותם.

כשראה שהם מפצירים, אמר להם: 'אל תחשבו שהסיבה של הסירוב שלי נובעת מלב רע. לא, חלילה! הסיבה שאני מסרב לכם היא אחרת לגמרי, אני לא רוצה שתסבלו כמוני!'

'אתה סובל! ממה? - שאלו בתמיהה.

והיהודי עם דמעות בעיניו, פתח וסיפר: לפני כשנה בערך, היה לגויי הכפר איזה 'חגי שחל בליל שבת, ומכיון שלא היה להם היכן לחוג אותו, הם באו לבית המרוזח שלי, נגד רצוני, וישבו שם כל ליל השבת... הם, נשיהם, בניהם ובנותיהם...

שנינו במשנה (ביצה פ"ה מ"ב): 'לא מטפחין ולא מספקין ולא מרקדין... בשבת' - אך מה אעשה, ובשום פנים ואופן לא יכולתי להתאפק! אם יש צורך, מוכן אני לקבל על עצמי כל 'תיקון' ו'תשובה' אשר יושתו עלי!...

האמינו לי! - פנה הבעל שם טוב אל כל הנוכחים - כי כל הפמליא של מעלה, שחקו ורקדו ביחד עם רבי שבת, בכל שלשת פעמי ריקודיו הסוערים... גם אנחנו, בעת עריכת שולחננו בליל שבת, השתתפנו ושחקנו בשחוק השמחה, אשר הקיף את כל הפמליא של מעלה!...

לכבודו של מלך מלכי המלכים, הזן ומפרנס מביצי כינים ועד קרני ראמים.

רק לאחר שעה ארוכה של ריקוד, יכולתי בקושי לגבור על רגשותי הגואים, ולעמוד לקדש על היין. באמצע הסעודה, שוב גברה עלי התרגשותי, ומשלא יכולתי להתאפק, קמתי ויצאתי בריקוד סוער נוסף, אשר ארך אף הוא שעה ארוכה. בסוף הסעודה, רקדתי בשלישית, והפעם, כמעט עד כלות הנפש, עד אשר נפלתי תחתי באפיסת כחות ובחוסר אוגים.³

אפשר, רבינו - שקע עתה קולו של רבי שבת - כי הריקוד הזה בשבת היה אולי שלא כדתי? כי על כן

מעין החכמה

גם הדיבור הרע נקרא 'רגל', כמו שכתוב: "לא רגל על לשוני" (שם טו, ג), גם הוא נתעלה.

גם אדם נתעלה בממון, הנקרא 'רגל', כמו שכתוב: "ואת היקום אשר ברגליהם" (דברים יא, ו).

גם כל המדרגות התחתונות המכונים בשם רגלים, נתעלים על ידי שמחת תורה ומצוה, כמו שכתוב: "צדק יקראהו לרגלו" (ישעיה מא, ב), שהתורה והמצוה הם קוראים למעלה את אלו המדרגות התחתונות.

זה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (בבא בתרא י:): 'ימי שאין לו בנים, ישמח את אשתו בדבר מצוה'. כי אשה נקראת 'רגל'... **נמצא שעל ידי השמחה הוא מעלה ומקשר אותה לבחינת 'צדק', הנקרא ה"א, ושם עיקר הזרע,** כמו שכתוב: "הא לכם זרע" (בראשית מז, כג)...

3. זה לשון קדשו של הגה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א (ליקוטי מוהר"ן - תניינא, תורה פא):

כשאדם משמח עצמו בשמחה של מצוה, והשמחה גדולה כל כך, **עד שנוגעת עד רגליו, היינו שמרקד מחמת שמחה,** זה הבחינה נקרא: "וְנִבְיָא לְבַב חֻכְמָה" (תהלים צ, יב). הרגלים הם נצח והוד, בחינת נביאים, נתעלים לבחינת לב על ידי השמחה שבלב, כי השמחה מעלה אותם. וזהו הריקוד שמעלה רגליו בכל פעם.

וכשלומד תורה או שעושה מצוה בכל כך שמחה, שהשמחה נוגעת עד רגליו, ומעלה את רגליו למעלה - בזה נתעלים כל תומכי דאורייתא, שהם נקראים 'סמכי קשוט'...

לכם את גן העדן, ואף את כל עיני ישראל, באור תורתו וקדושתו! והיה אם תזמינוני, שוב אשוב אליכם ואשמש סנדק בברית מילתו!...

לתקופת הימים, נולד לרבי שבתי ולזוגתו בן. על פי הזמנתו

של רבי שבתי, הגיע הבעל שם טוב לאפטא, ושימש כסנדקו של הילד בהיכנסו לבריתו של אברהם אבינו עליו השלום. הבעל שם טוב אף קרא את שמו של הילד בישראל, כשמו שלו: "ישראל". הוא אשר נודע לימים בישראל, בתור הגאון הקדוש, רבי ישראל, המגיד מקוז'ניץ...

רבי שבתי זוגתו אכן זכו והבן העצום הזה⁴ האיר להם את חיי הנצח שלהם לעד ולנצח נצחים...

ועתה! - פנה הבעל שם טוב אל רבי שבתי הקשיש וזוגתו - הרשות נתונה לכם לבחור אחת משתיים: או שתזכו להתעטר בעושר רב על ראש שיבתכם, או שמא מעדיפים אתם להיפקד בבן זכר, כי על כן חשוכי בנים הינכם!

הלא זקננו כבר וסבנו - פתחה היא להשיב ברשות בעלה - וימי שנותינו כבר קרובים לשבעים שנה. מה יתן לנו עוד ומה יוסיף לנו העושר בימי הזקנה?! הלא ודאי כי מבכרים אנו על פניו, בן הגון וישר, אשר יוכל להאיר לנו את חיי הנצח בעולם הבא!

התבשרו, יקירי - קרא לעברם הבעל שם טוב בגיל - כי בן יוולד לכם לתקופת הימים, אשר, אכן, יאיר

מעין החכמה

המגיד הקדוש פתח בשיעור, ופניו הקדושות של רבי זושא אדמו לפתע ונהרות דמע לבנות-שקופות ניגרו על פניו...

כשהסתיים השיעור, שאלו את רבי זושא: למה בכית כל כך הרבה?

והשיב רבי זושא: בעת שהחל המגיד הקדוש את שיעורו, באו כל הפמליא של מעלה להקשיב לדבריו הקדושים, וכשראיתי זאת, נחרדתי, כל הפמליא של מעלה עומדת סביבנו ולא נחזור בתשובה?! ומיד פתחתי באמירת סדר הוידוי...

4. ממשיך דרכו של המגיד מקוז'ניץ זיע"א, היה בנו הגה"ק רבי משה אליקים בריעה זיע"א. ובספרו קהלת משה (ליקוטים, ד"ה פעם אחת - עמוד 235) הוא סיפר על אביו כך:

פעם הגיעו שני הצדיקים, המגיד מקוז'ניץ והגה"ק רבי זושא מאניפולי, לעיר אחת לאיזה שהוא צורך. ואבי, המגיד מקוז'ניץ ניצל את ההזדמנות והודיע על מסירת שיעור בבית הכנסת.

לשיעור הגיעו מרבית אנשי העיר, וגם הצדיק רבי זושא מאניפולי הגיע לשיעור.

פרשת פקודי - סוף סוף אפשר לברך על המוגמר

למה הם הוצרכו לעבור אכזבה אחר אכזבה, ומשבר אחר משבר, ורק בסוף, קרוב לגיל 70 להוריד לעולם את הנשמה הקדושה הזו? ...
ולפני שנשיב נקדים...

אך כל הקורא את הסיפור הזה בטח מתפלא בדעתו: אם לרבי שבתי זוגתו היה את הכח בנפש לשלשל לעולם את הנשמה הקדושה הזו, למה הוצרכו לחכות לכך כל כך הרבה שנים?

סוף סוף אפשר לברך על המוגמר

בפעם הראשונה, בספר מלכים: "וַתִּשְׁלַם כָּל-הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית ה' וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה אֶת-קֶדְשֵׁי דָוִד אָבִיו אֶת-הַכֶּסֶף וְאֶת-הַזָּהָב וְאֶת-הַכֶּלִים נָתַן בְּאֲצֻרֹת בֵּית ה'" (מלכים-א ז, נא).

הפעם השנייה, בנחמיה: "וַתִּשְׁלַם הַחֹמָה בְּעֶשְׂרִים וַחֲמֵשֶׁה לְאַלּוּל לְחֻמְשֵׁים וּשְׁנַיִם יוֹם" (נחמיה ו, טו).

והפעם השלישית, בדברי הימים: "וַתִּשְׁלַם כָּל-הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה לְבֵית ה' וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה אֶת-קֶדְשֵׁי דָוִד אָבִיו וְאֶת-הַכֶּסֶף וְאֶת-הַזָּהָב וְאֶת-כָּל-הַכֶּלִים נָתַן בְּאֲצֻרֹת בֵּית הַאֱלֹהִים" (דברי הימים-ב ה, א).

ואם כן צריך להבין, מדוע כאן בסיום בנין המשכן נאמר: 'ותכלי'?

ולפני שנשיב נשאל עוד שאלה...

פרשת השבוע, פרשת פקודי, היא פרשה מיוחדת מאוד. היא גם הפרשה החותמת את חומש שמות, וגם הפרשה החותמת את תהליך בנין המשכן.

והתורה עצמה תיארה את חתימת בנין המשכן, כך: "וַתִּכְלַם כָּל-עֲבֹדַת מִשְׁכַּן אֱהֵל מוֹעֵד וַיַּעֲשֵׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת-מֹשֶׁה כֹּן עָשׂוּ" (שמות לט, לב).

ופירוש המילה 'ותכלי' - ותושלם, (ברוך ה', סוף סוף הושלמה מלאכת המשכן).

וכאן יש לעצור לרגע, ולהתבונן:

בתנ"ך אנו מוצאים שלש פעמים את המילה 'ותשלם', וכולם כתובים ביחס לבנין.

מעין החכמה

עבודת משכן אוהל מועד, ויעשו בני ישראל ככל אשר ציוה ה' את משה כן עשו" (שמות לט, לב).

מלבד פירושה הפשוט של תיבת 'ותכלי' - מלשון סיום, שכלתה והסתיימה מלאכת

5. **ואבא** מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א ביאר כך (אמרי נועם, פקודי - מאמר א):

בסיום מלאכתם של האומנים בעשיית המשכן וכליו, אומרת התורה: 'ותכל כל

עד שעצם הקרשים והיריעות וכל כלי המשכן היו מלאים בחשק והשתוקקות לשרת את הקב"ה.

וכשם שבני ישראל עשו את המשכן לה' בחשק נפלא ורצון טוב, גם הקב"ה בא להשרות את שכינתו בתוכם מתוך חשק רב והשתוקקות, כפי שמסופר בהמשך פרשתנו שלאחר שהקים משה את המשכן בשלימות והכניס בתוכו את כל כלי הקודש, כל כלי במקום הראוי לו, מיד - "ויכס הענן את אוהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן, ולא יכול משה לבוא אל אוהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן" (שמות מ, לד-לה).

והיינו שהקב"ה השרה את שכינתו במשכן מתוך חשק עצום והשתוקקות נפלאה, ולכן היתה השראתו במשכן במדה מופרזת, כדרך הנותן בחשק - שנותן בעין טובה ובהפרזה, והיה המשכן מלא על כל גדותיו בהשראת השכינה עד שאפילו משה רבינו לא יכל להיכנס לתוכו.

וזהו שנאמר: "ויכולו השמים והארץ וכל צבאם" (בראשית ב, א), ומיד אחר כך נאמר: "ויכל אלהיים" (שם פסוק ב) - לרמוז שכאשר הבריאה משתוקקת וחושקת (ויכולי - מלשון חשק והשתוקקות כ"ל) להתקרב לה' יתברך ולעובדו בלב שלם ונפש חפצה, גם הקב"ה משתוקק אליה וחושק בה (בחינת: ויכל אלהיים) ומשרה בה את שכינתו, ועמה גם את ברכתו, בהפרזה ובמדה גדושה, כדרך הנותן מתוך חשק ורצון.

ואנו בשיחתנו זאת רוצים להביא הסבר נוסף...

עשיית המשכן וכליו - ניתן לפרש אותה גם על דרך לשון הפסוק: "נכספה וגם כלתה נפשי" (תהלים פד, א), היינו מלשון חשק והשתוקקות.

לפי פירוש זה, ניתן להסב זאת על האומנים שעשו את המלאכה, וכן על כלל עם ישראל שנדבו את החומרים הדרושים לביצוע המלאכה. וכוונת התורה באומרה: 'ותכל כל עבודת משכן אוהל מועד' - היא, שכל מלאכת האומנים ועבודתם, וכן נדבת עם ישראל לצורך עשיית המלאכה, נעשו בחשק רב והשתוקקות עצומה לבנות משכן לה' יתברך, לעובדו ולשרתו.

בנוסף לכך, ניתן גם להסב זאת על עצם התוצרת של העבודה, דהיינו על הקרשים והיריעות וכלי הקודש בעצמם, שהיו מלאים חשק והשתוקקות לזכות כבר לשמש בקודש ולשרת את א"ל עליון. לפי זה, כוונת התורה באומרה: 'ותכל כל עבודת משכן אוהל מועד' - היא, שעצם עבודת משכן אוהל מועד, דהיינו התוצרת, היתה מלאה חשק והשתוקקות לשמש את הקב"ה.

ובאמת שני הפירושים שאמרנו תלויים זה בזה, כיון שהכלל הוא ש'כח הפועל בנפעל, והיינו שכל המחשבות וההרגשות שהיו במוחו ולבו של האומן (הפועל) בשעת יצירת הכלי (הנפעל) נטבעים בתוכיותו של הכלי שיצר.

וכמו כן בנידון דידן: **החשק הנפלא שבער בלבם של האומנים שעשו את חלקי המשכן השונים וכלי הקודש, נטבע בתוך התוצרת שיצאה מתחת ידם,**

לישרים נְוָה תהילה

משה, דאמר מר: משנבנה מקדש ראשון נגנז אוהל מועד, קרשיו, קרסיו ובריחיו ועמודיו ואדניו.

היכא - איפה נגנז המשכן?

אמר רב חסדא אמר אבימי, תחת מחילות של היכל (שהיו בבית המקדש הראשון).

ועתה נשאלת השאלה: מדוע באמת לא שלטו האויבים במעשה ידיו של משה?

ובסגנון אחר: מדוע משכן שילה, בית המקדש הראשון ובית המקדש השני, נחרבו, ואילו המשכן שעשה משה נשאר קיים לעד?

בגמרא הקדושה (סוטה ט.) אמרו כך:

דרש ר' חנינא בר פפא, מאי דכתיב: "רַגְנֵנוּ צְדִיקִים בְּה' לְיִשְׂרָאֵל נְאֻהַּ"

תְּהִלָּה" (תהלים לג, א), אל תקרי (אל תפרש את הפסוק כאשר הוא נקרא) 'נאוה תהילה', שמשמעותו שלישרים נאה לשבח, אלא 'נוה' (ארמון) תהילה' - שהישרים יהללו את הקב"ה על שזיכה אותם לבנות לכבודו יתברך! והישרים הללו זה משה ודוד שלא שלטו שונאיהם במעשיהם!

דוד, דכתיב: "טַבְּעוּ בְּאָרְץ שְׁעָרֶיהָ" (איכה ב, ט.)⁶ וכיון שטבעו לא שלטו בהם השונאים.

מעין החכמה

כתב בשלשלת הקבלה (ערך רבי יהודה הלוי), וזתו"ד:

בהיות רבי יהודה הלוי, מחבר ספר הכוזרי, בגיל 50 (בערך) החליט לעזוב את משפחתו וידידיו הרבים ואת רכושו ולצאת במסע לכיוון ארץ ישראל... כאשר הגיע לירושלים תיכנן צעדיו לכותל המערבי, וכאשר זכה סוף סוף לעמוד מול הכותל המערבי מלאו עיניו דמעות, אז קרא את שירו 'ציון הלא תשאליו'. באותם רגעים עבר במקום פרש ערבי, ובראותו את רבי יהודה הלוי רכון על אדמת הארץ דרס אותו בסוסו והרגו...

בכך קיים רבי יהודה הלוי בעצמו את שירו: טוב יום על אדמת אי"ל מאלף באדמת זר'...

6. דוד המלך בנה את שערי המקדש (רש"י - איכה ב, ט) ואת הכותל המערבי. וכמו שכתב הבי"ח זיע"א (אוי"ח, סימן תקסא - אות ז): 'כותל מערבי הוא הכותל אשר בנה דוד המלך עליו השלום'...

והנה השערים טבעו בארץ, וכמו שנאמר: "טַבְּעוּ בְּאָרְץ שְׁעָרֶיהָ" (איכה ב, ט).

והכותל המערבי נשאר קיים עד עתה, והשכינה הקדושה לא זזה ממנו. וזה לשון המדרש (שמות רבה, פרשה ב - אות ב): אמר רבי אחא, לעולם אין השכינה זזה מכותל מערבי, שנאמר: "הנה זה עומד אחר כתלנו" (שיר השירים ב, ט)...

וכאן נוסף ידיעה:

וזה לשונו של הגה"ק הרב משה טייטלבוים זיע"א (ישמח משה, פרשת תצוה - ד"ה 'כתית למאור'): **'דהנה עמדו הקדמונים, הכי השני מקדשים שחרבו הם פועל ריק ח"ו והיו כלא היו? חלילה מלומר כן!'** (ואם כן, מה התועלת שקיבלנו מהם?). **ולפני** שנשיב נשאל שאלה נוספת...

ג' זמנים באדם

קשה לעמוד נגדו, ולכן אינו יכול להיות קונה לעצמו תכלית השלימות כל כך.

אמנם לעת הזקנה שיש תרתי למעלותן שתש כחו של היצר הרע וגם כי דעתו מתיישבת עליו לדעת איזה דרך ישכון אור, אז מבין ומשיג לבוא לתכלית הנרצה ולהשלים עצמו בכל מיני שלימות בתורה ויראה ולעובדו מיראת רוממותו יתברך מאהבה.

וגם כאן יש לשאול כעין אותה השאלה שאלנו למעלה:

איזו תועלת מגיעה לאדם משני הזמנים הראשונים, וכי לא היה עדיף שהקב"ה יברא אותו ישר זקן?... **ונבוא** להשיב על הכל...

ביאור המושג 'שכינה'...

ז - עמוד 150, מהדורת תשפ"ג) כך (והבאנו כאן את עיקרי הדברים, והרוצה להעמיק יעין שם):

ומכיון שהגענו לכאן, נשאל עוד שאלה: שני בתי מקדשות היו לעם ישראל, בית ראשון ובית שני, והם נחרבו. ודבר זה מעורר תהיות: בשביל מה עם ישראל היה צריך אותם? אם אין בכחם להחזיק מעמד, לאיזה צורך הם נבראו?

כתב הגה"ק הרב חנניה יום טוב ליפא טייטלבוים זיע"א (קדושת יום טוב, פרשת פקודי - דף עד ע"ב), וז"ל:

כידוע, חיי האדם מתחלקים לשלשה זמנים: ימי הבחורות, ימי העמידה, וימי הזקנה.

והנה בוודאי שצריך האדם לשנס כגבור חלציו לתורה ועבודה עוד בימי הילדות, וכמו שכתוב: "טוב לגָּבֵר פִּי יִשָּׂא עַל בְּנֵי עוֹרָיו" (איכה ג, כז). עם כל זה, מחמת חסרון ידיעה אינו יכול להיזהר עוד באיזה אופן לעבוד את ה' יתברך בדרך המעולה והמובחר בשלימות.

גם בימי האמצעית שנתרבה קצת שכלו וכחו לאורייתא, עם כל זה, כל זמן שיצרו עליו בתוקפו וגבורתו,

הקב"ה ברחמיו הרבים זיכה אותנו לכתוב בספרנו חלב הארץ (חלק

כדי להשפיע מטובו לברואיו, ראה שבלתי אפשרי יהיה להתחוננים להשיג את עצם אורו הגדול העליון שהוא אור פשוט, הנקרא 'אור אין סוף' ברוך הוא, לכך, האציל תחילה עשרה אורות דקים מאוד ונקראים 'ספירות', שהם כלים ולבושים להלביש בהם את אורו יתברך, כדי שיהיה אפשרות להתחוננים לסבול את אורו, וליהנות ממנו.

וכמשל מאור השמש שאי אפשר להסתכל בו וליהנות ממנו מבלי מסך מבדיל, והוא לסיבת עוצמת אורו, קל וחומר בן בנו של קל וחומר באלף אלפי אלפים לאין קץ הבדלות, באור העליון ברוך הוא, שאי אפשר להשיג את מהותו ועצמותו, זולת על ידי לבושים מיוחדים הנועדים לכך, והם הנקראים 'עשר ספירות'.

ואלו הן העשר ספירות: כתר, חכמה, בינה, חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות...

והנה ספירת ה'מלכות' היא המכונה 'השכינה' הקדושה.

ופירוש המושג 'שכינה', הוא האור האלקי השוכן ומתלבש בתוך כל עלמין להחיותו ולקיימו.

הנה, דבר גלוי וידוע הוא שבעולמות העליונים אין שם לא גוף ולא כח הגוף, חלילה, וכל הדמיונות והציורים הנזכרים בספר הזוהר הקדוש ובשאר ספרי הקבלה לא מפני שהם כך למעלה ח"ו, אלא כדי לשכך את האוזן שיוכל האדם להבין דברים עליונים רוחניים שהם בלתי נתפסים ונרשמים בשכל האנושי. ולכן ניתן לנו רשות לדבר בהם בבחינת ציורים ודמיונות, שהרי גם בפסוקי התורה נזכר מעין זה, כגון: "עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ" (זכריה ד, י), "עיני ה' אל צדיקים" (תהלים לד, טז), "וישמע ה'" (במדבר יא, א), "וירח ה'" (בראשית ח, כא), "וידבר ה'" (שמות ו, י), וכהנה רבות.

וגדולה מכולם מה שאמר הכתוב: "ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו זכר ונקבה ברא אותם" (בראשית א, כז), ואם התורה הקדושה דיברה כך, גם אנו נוכל לדבר כלשון הזה, עם היות שפשוט הוא שאין למעלה אלא אורות דקים רוחניים מאוד בתכלית הרוחניות ובלתי נתפסים בשכל אנושי כלל, וכמו שכתוב: "כי לא ראיתם כל תמונה" (דברים ד, טו).

והנה נודע, שכשעלה ברצונו הפשוט יתברך שמו לברוא את העולם,

ויש באור האלקי הזה השוכן ומתלבש בברואים, מדרגות מדרגות. ולפי עוצמת גילוי האור, כך מעלת הנברא!⁷

ביאור המושג 'גלות השכינה'

שהקדוש ברוך הוא שב עמהן מבין הגלויות'...

ומבואר בדברי הגמרא, שישנו מצב הנקרא 'גלות השכינה'. והנה, מושג זה עמוק מאוד, אך בפשטות, הכוונה היא כך:

כאמור, האור האלקי הוא המהווה והמחיה את כל הבריאה, ואם כן, הוא צריך להיות מורגש, או

בגמרא הקדושה (מגילה כט.). אמרו: 'תניא, רבי שמעון בן יוחי אומר: בוא וראה כמה חביבין ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שבכל מקום שגלו שכינה עמהן. גלו למצרים - שכינה עמהן... גלו לבבל - שכינה עמהן... ואף כשהן עתידין ליגאל - שכינה עמהן, שנאמר: 'וְשָׁב ה' אֱלֹהֵינוּ אֶת שְׁבוּתֵנוּ' (דברים ל, ג) - 'והשיב' לא נאמר אלא 'ושב', מלמד

מעין החכמה

עד יסוד העפר והמים אשר מתחת לארץ.

וכל זה דוקא בארץ ישראל, אך בארצות שמחוץ לארץ ישראל, מתכסה השכינה בעוד כיסוי, והיא מאירה על המלאכים הממונים על ה-70 אומות העולם, דהיינו שירוד ניצוץ מדבר ה' הנקרא בשם 'מלכות דעשיה' ומאיר על השרים של מעלה **בבחינת מקיף מלמעלה אך אינו מתלבש בהם ממש**, אלא נמשך להם חיות מהארה זו שמאיר עליהם מלמעלה בבחינת מקיף.

ומהמלאכים הללו נשפע חיות לגויים ולבהמות חיות ועופות שבארצותיהם ולארץ הגשמית ולשמים הגשמיים שהם הגלגלים (אלא ששמים וארץ ובהמות וחיות ועופות טהורים נשפעים מקליפת נוגה, והטמאים ונפשות הגויים משאר קליפות)... עיי"ש באורך.

7. וביתר פירוט:

כתב הגה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א (תניא, אגרת הקודש - סימן כה), וזתו"ד:

הנה בכל עולם ועולם (מארבעה עולמות: אצילות, בריאה, יצירה, עשיה) ישנה את השכינה (ה'מלכות') הכללית שלו, המחיה את אותו עולם:

השכינה (ה'מלכות') שבאצילות היא המחיה ומהוה את הנשמות הגדולות שהן מבחינת אצילות כמו נשמת אדם הראשון, וכמו נשמות האבות והנביאים וכיוצא בהן (שהיו מרכבה לה' ממש ובטלים ממש במציאות אליו)...

השכינה שבבריאה היא המחיה ומהוה הנשמות והמלאכים שבעולם הבריאה שאין מעלתם כמעלת האצילות וכו' וכו'...

והשכינה דעשיה הוא דבר ה' המחיה ומהוה את עולם הזה בכללו

השכינה נעלמת מכלליות הנבראים. והשני, שמציאות השכינה נעלמת מהאדם עצמו.

ומן האדם נדרש בימי חייו לגאול את השכינה הפרטית שלו מגלותה, ולהאיר את סביבתו באור האמונה בה⁸. יתברך.

ונרחיב עוד...

לכל הפחות להיות גלוי במוֹדְעוֹת הנברא.

וכאשר הנברא לא מודע כלל לבורא המהוה והמחיה אותו, הרי השכינה הקדושה בגלות!

ובענין גלות השכינה ישנם שני מצבים כלליים: הראשון, שמציאות

מעין החכמה

עליון הבקאים בכל מכמני התורה ובאדירי חכמת הגאולה אשר כל רז לא אניס להו.

הצפיה וההשתוקקות באותה שנה לביאת המשיו והגאולה גברו והלכו, באותה שנה ניכר היה שהרש"ש (רבי שלום שרעבי) הקדוש נמצא בסערת נפש גדולה ובכל הזדמנות דיבר בהתרגשות עצומה, כי שנה זו ראויה היא להתגלות משיח צדקנו, תקייג בגימטריא 'השחר' המרמז על שחר הגאולה, וכן "יִבְנֶנְתָּהּ" (בגימטריא תקי"ג) עיר על תְּלָהָ" (ירמיה ל, יח).

ולכן קיבל הרש"ש על עצמו לפעול למען הבאת הגאולה...

הרש"ש הקדוש ניגש לשנים מבני חבורתו הקדושה - החיד"א ורבי חיים די לה רוזה זיע"א, והכניסם בסוד העניינים מכבשונו של עולם, ומסר להם סדר של צומות ותעניות, טבילות במקוה טהרה, כוונות וצירופי שמות הקדוש ויחודים נוראים.

שלשתם החלוו בהיטהרות והזדככות מיוחדת לקראת המעשה הגדול להבאת המשית. באותה שנה הקור העצום של החורף

8. **ובענין** הגאולה, נספר:

כתב הגאון המקובל הרב יצחק מאיר מורנגשטרן שליט"א (ים החכמה, שנת תשע"ב - עמוד תס), וז"ל: איתא בספרים הקדושים, שיחוד שיודעים עליו אנשים אחרים אינו יכול להביא את הגאולה, ורק כשלא יודעים, והוא בסוד מאמרם ז"ל (ילקוט שמעוני, ישעיה - רמז תקז): ליבא לפומא לא גלי, **היינו שהגאולה יכולה לבוא רק על ידי יחוד שאין לו גילוי בכלל, ולכן היחודים של אסתר המלכה שהיו בסוד הסתר - שהנקודה הפנימית הסתתרה, רק הם יכלו להביא את הגאולה.**

וזהו ענין הלוי צדיקים נסתרים, שכל עבודתם בהסתר. ואלו הצדיקים המקבלים אפי שכינתא בכל יום, גם הם נקראים 'נסתרים', שאינם מגלים ענין היחוד לשום אדם...

ובענין זה מצאנו בספר דורש טוב - אקדמות (עמוד רפג), לגאון רבי יצחק אלחנן קלאר, את הסיפור הבא: בשנת תקי"ג היתה נראית ירושלים עיר הקודש כירושלים של מעלה, גדושה היתה בגדולי תורה וקדושי

מעלה, כשמקיף אותם אור עליון מהכוונות והיחודים העילאיים כשכל גופם הכחוש מרעיד מהדביקות העצומה והנוראה.

והנה לאחר כל זה עברו לשלב המעשה, והתחילו להגות בפייה השבעות לכל מלאכי עליון ושמות קודש הידועים להם, וכך עלו למדרגות גבוהות, והתעלו לדרגה נשגבה של התפשטות הגשמיות, ורק כפשע היה בינם לבין כלות הנפש ממש אל שרשה, כשנשמתם קשורה לגופם בקשר דק מאוד ועוד רגע תפרח לה למעלה מרוב עריבות הדביקות בנועם הזיו העליון של נצח נצחים.

והנה פתאום נשמע קול אדיר וחזק של בת קול מן השמים שמכריזה ואומרת להם: בני חביבי, רב לכם! הרפו מתפילתכם ובקשתכם, מדוע תבקשו לדחוק את הקץ ולהחיש את הגאולה ואת ביאת הגואל, כי עוד לא בא עתו ואין השעה כשרה לכך... דעו לכם כי אם לא תחדלו ממעשיכם יהפך העולם כולו לתוהו ובוהו, ונבול תיבול ארץ ומלואה, והתבל כולו יכלה ויאבד...

המשיכה הבת קול והוסיפה: יען אשר עשיתם את הדבר באגודה של שלשה, וכמעט שעלה חפצכם בידכם, גזרו מן השמים שחייבים לפזר את אגודת אחדות קודש זו, ולכן אחד מכם יצטרך לעזוב מיד את עיר הקודש ואת ארץ ישראל ולגלות לחוץ לארץ, ואתם ביניכם תחליטו מי משלשתכם יקבל עליו עונש גלות זה...

מיד הפילו ביניהם גורלות וילכד שמו של מרן החידי"א. הוא קיבל עליו את הגזירה באהבה, ועוד באותו לילה לא איחר לקיימה, שב לביתו, נטל את הטלית והתפילין ואת מטלטליו המעטים, ולמחרת בבוקר לאחר תפילת שחרית עזב את ירושלים בבהילות

הקדים לבוא, והיה סוער ביותר, הקור היה עז מאוד יותר מהרגיל בכל שנה, והשלג כיסה את ירושלים ואת ההרים הסמוכים לה בגובה רב.

במשך כמה שבועות היו שלשתם שרויים בתעניות של שלשה ימים רצופים, ובכל לילה לאחר חצות היו יוצאים שלשתם אל ההרים הקפואים, מחוץ לחומות ירושלים, וערכו שם 'גלגולי שלג' עם כוונות, ואחר כך טבלו מאות טבילות עם יחודים קדושים במקוה טהרה, כשהם מרבים בשבועות הללו בכל מיני סיגופים, פרישות, היטהרות והזדככות כדי לזכך את הגוף מגשמיותו.

ליל ד' בשבט באותה שנה, נקבע להיות הלילה הגדול והגורלי, שבו גמרו בדעתם בהחלטה להכריח את השכינה הקדושה להוציא את מלך המשיח מהיכלו העליון, ולהביאו ביד חזקה לגאול את עם ישראל ואת העולם כולו.

באותו לילה נפלה אימה וחרדה גדולה על ירושלים, כשלתפע החל להישמע קול רעש גדול של רעמים חזקים במיוחד וברקים משונים, כשבחוץ השתוללה סופת שלגים נוראה, ונדמה היה כי תוקף הטבע עומד להחריב את העולם.

והנה באישון לילה ואפלה יצאו שלשת הצדיקים - הרש"ש, החידי"א, ורבי חיים די לה רוזה - אל הקור הנורא, ועלו יחדיו בהיחבא אל עליית הגג של ישיבת בית א"ל. בתחילה שעה ארוכה הרהרו בתשובה, שמא יש בידם איזה שמץ של חטא דק מן הדק, וטיהרו וזיככו את לבם מכל שמץ וסיג של מדה רעה חס ושלום, ואז החלו להרעיש ארץ ומלואה בזעקות ובבכיות נוראות כשהם מפצירים בכל כחם בתפילות ובקשות ותחינות להביא לסיימה של גלות חשוכה זו, ושיתגלה עתה משיח בן דוד. פני השלשה להטו באש של

בקרבנו ממש תחנה השכינה

וכמו שיש הארה כללית, כך יש הארה פרטית.

והנה, בעוד שכל הברואים שבעולם, ההארה המחיה אותם היא

הארה קבועה, ואין בכחם לשנותה או להגבירה, אצל היהודי אין הדברים כן.

גם ביהודי ישנה הארה המחיה אותו, אך ליהודי יש כח ויכולת להגביר ולהעצים את ההארה הזאת!

כאמור, השכינה היא האור האלקי המהוה, המקיים והמחיה את הנברא. ונקרא האור הזה בשם 'שכינה', על שם ששוכן ומתלבש בתוך הנברא להחיותו.

והנה, יש באור הזה אין סוף מדרגות. וכשנברא אדם הראשון הוא זכה להארה מעיקר השכינה, וכמו שאמרו במדרש (בראשית רבה, פרשה יט - אות ז): 'אמר רבי אבא בר כהנא... עיקר שכינה בתחתונים היתה, כיון שחטא אדם הראשון נסתלקה שכינה לרקיע הראשון...'

מעין החכמה

יהודי ירושלים נמקו ברעב הנורא... ובעקבות כך יצא הרש"י להתפלל על ביטול הגזירה בקברות צדיקים שמחוץ לירושלים - תפילתו התקבלה. אך כשחזר לביתו נפל למשכב. ובשבת קודש י' בשבט שנת תקל"ז נתבקש בישיבה של מעלה, ונשמתו הזכה והטהורה עלתה בסערה השמימה.

רבי חיים די לה רוזה ציוה בצוואתו את תלמידו שיקיימו בו לאחר פטירתו ארבע מיתות בית דין, אולם תלמידו רעדו מפחד לקיים בגופו הקדוש והטהור דבר זה, ויצאו ללא שהייה ללויה לקוברו בהר הזיתים, והנה במעלה ההר הגיחה לפתע קבוצה של ישמעאלים אשר התנפלו עליהם וחטפו את הגוף של הצדיק בחמת זעם, והתעללו בה בבזיון נורא כשהם מניפים אותה וזורקים אותה לארץ, ורק לאחר שהסתלקו פראי אדם אלו חזרו תלמידו וקברוהו...

ובחפזון לעבר חוץ לארץ. שנים רבות לא ידע איש את פשרה של יציאה חפוזה זו.

מאותו יום נדד מרן החיד"א בקהילות רבות בכל העולם כשהוא גודר פרצות ומחזק את עם ישראל ברחבי תבל, ולא חזר עוד בימי חייו לירושלים. חמישים ושלוש שנים לאחר שגלה מארץ ישראל בגזירת מלך, נפטר בליוורנו שבאיטליה זקן ושבע ימים, בשבת זכור י"א אדר תקס"ו.

לעומתו הרש"י הקדוש נזהר מאותו יום ואילך לא לצאת בשום פנים ואופן מירושלים, באומרו: כל עוד שאיני יוצא מעיר הקודש, היא בקדושתה מגינה עלי. כך חלפו להן עשרים וארבע שנים שלא יצא מירושלים, עד שבשנת תקל"ו נחתה על ארץ ישראל מכת בצורת נוראה ולאחריה שנה של מכת ארבה, ומעט הפירות והירקות שנותרו נטרפו בארבה שכיסה את עין הארץ.

ומכיון שתפיסת המציאות של האדם נובעת מתוך העולם הפנימי שלו, אזי, ממילא, כל תפיסת המציאות שלו תהיה בהשגת אלקות. והוא זוכה למעין הבחינה של לעתיד לבוא: "וְנִגְלָה כְּבוֹד ה' וְרָאוּ כָּל-בְּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִי ה' דִּבֶּר" (ישעיה מ, ה)...

וכאן חייבים אנו לעצור לרגע, ולהוסיף עוד ביאור...

יהודי יכול לעלות ולהתעלות, להשיג ולקנות את המלכות דעשיה, ולאחר מכן להתעלות עוד למלכות דיצירה... וכי, עד שהוא יכול לזכות ולהגיע להשראת השכינה בעוצמות הכי חזקות שלה!

ולזה צריך לשאוף כל יהודי, לכסוף, להשתוקק ולהתגעגע, **שבקרבנו ממש תחנה השכינה. שבתוך העולם הפנימי שלו תורגש מציאותו יתברך.**

מעין החכמה

וזהו. כך אצל סתם אדם. אבל לנו היה הלך מחשבה שונה. אנו רצינו לדעת מי הם בדיוק.

זו לא היתה סקרנות גרידא. קשה להגדיר האם היה זה צורך להכיר את מיטיבינו אנשי חסדנו, בהרגשה שאם נכיר אותם אולי יש בכך משום הכרת טובה על חסדם. או אולי כשאנחנו בדירה שלהם, אנחנו צריכים להתאים את עצמנו למקום ולבעליו, וזה מחייב אותנו להכיר את בעלי המקום. או אפשר שהיה זה מצב נפשי דוחק מעורב באתגר: איך נוכל לנסוע מכאן בהרגשה שהתארחנו אצל מישהו אנונימי שאיננו יודעים עליו כלום. הרגשנו שאנחנו מוכרחים לפצח את החידה הסתומה הזו: מי הם? איך הם נראים? מה אופיים? מה הם אוהבים? ועוד ועוד. אבל איך מפענחים חידה עלומה זו?

לנו עצמנו נראה המצב מוזר ובלתי רגיל, כי מעולם לא נקלענו למצב כה קיצוני של קבלת טובות בלתי פוסקת ממישהו אנונימי מבלי לראותו. קורה אמנם שהשכן משאיל לך מקדחה וימצילי אותך. קורה אפילו הרבה יותר מזה, שמישהו עוזר לך לתקן את מכוניתך שנתקעה בין עפולה לחדרה, ואתה שוב יכול לנסוע. נכון, זו טובה עצומה.

9. בשיחה שמסר הגאון הרב יוחנן דוד סלומון ז"ע"א (בעין יהודית, חלק א - עמוד 203), אמר כך:

כן, גם אנחנו שהינו הקיץ בחו"ל. אבל לא לבלינו יצאנו. נסענו לצורך טיפול רפואי בילד שלנו. הטיפול הזה ניתן במכון מיוחד בלונדון, ואגודת עזרה המציאה לנו דירה לתקופת הטיפול. כל הכבוד להם, ובעיקר לבעלי הדירה. לא יאמן שיש היום אנשים טובים כאלה. הבעלים הם זוג שיצא לארה"ב, והסכים להעמיד את הדירה חינם לרשותנו, אף מבלי לראות אותנו. ממש לא יאמן.

בגלל מצבו של הילד לא יכולנו לצאת הרבה מן הדירה, כך שבילינו שלשה שבועות תמימים באותה דירה בלונדון. אתה בוודאי חושב שיצאנו מדעתנו מרוב שיעמום. ובכן, אתה טועה. כבר מהיום הראשון עסקנו בפתרון חידה מרתקת: 'מי הם בעלי הדירה?'

אדם סתם היה חושב: מה מעניין אותי מי הם בעלי הדירה. את שמם אני יודע מהשלט שעל דלת הכניסה, וזה מספיק לי. הם עשו לנו טובה גדולה, שיהיו בריאים! בסוף בוודאי מגיע להם מכתב תודה חם ולבבי,

משחק עם הילד ליציאה למכולת, עסקנו כמעט כל הזמן בחיפוש תשובה לאתגר השכלי רגשי של הכרת בעלי הדירה. ואכן, צדקה אשתי. הבית היה מלא עקבות לאין ספור לכל צד אפשרי של אישיותם. במשך השבועות הללו חשפנו אותם טפח טפח, עד שדומני שלקראת סוף שהותנו בדירה כבר היכרנו אותם יפה יפה. הייתי מוכן להתערב שאם היו מצייגים בפנינו את בעלי הבית שלנו בין 10 זוגות שאינם מוכרים לנו, והיו מאפשרים לנו לראיין כל זוג במשך דקות אחדות, הינו מזהים מביניהם בוודאות את בעלי הדירה.

זה נשמע קצת דמיוני, לא כד? אבל זו האמת. קח עובדה פשוטה אחת כמו גובהם של בעלי הדירה. בבדיקה מדוקדקת תמצא בכל דירה עדויות רבות וברורות על גובהם של בעליה עד לדיוק של מספר סנטימטרים, ולנו היה מספיק זמן ללקט את ההוכחות הללו. מבין עשרת הזוגות לא הייתי מראיין כלל את הזוגות הנמוכים. על חיבתם של מארחינו לצמחים, העידו העציצים הרבים שאכלסו את הדירה. על מדף במרפסת המטבח היו מרוכזות שקיות וקופסאות של חומרי דישון וזיבול מסוגים שונים שהעידו על ידע בטיפול בצמחים. קבוצת דפים שנראתה קצת משומשת בספר על צמחי אירופה, העידה על התעניינותם המיוחדת בסוג צמחים מסויים. בכלל, הספרים שבבית היוו מקור לא אכזב להכרת בעליהם מצדדי אישיות שונים.

לא אוכל להמשיך ולספר לך את כל הפרטים שחשפנו וכיצד עשינו זאת, לזה דרושים לי כמעט שלשה שבועות. מתח וסיפוק חליפות ציינו את משך שהותנו בדירה, וחיבה גדלה והולכת למושא חקירתנו מילאה את לבנו ככל שגברה הכרתנו אותם.

במקרה כזה אני מודה למושיעי מקרב לב. אני מציע לו תמורה (והוא כמובן מסרב, כל הכבוד!) אבל, אז אני רואה את פניו, ואני יכול ללחוץ את ידו ולהגיד לו תודה. אף פעם לא חשבתי על כך איזה פרוקן זה, ואף פעם לא תיארתי לעצמי איזה לחץ נפשי מוסרי נוצר כאשר אפשרות זו אינה קיימת. זה פשוט נדיר.

בערב הראשון, כששוחחתי עם אשתי על השאלה איך נכיר את בעלי הדירה, נזכרה אשתי בביקורנו במוזיאון. שמענו שם הרצאה ארוכה של מומחה לָאֶמְנוֹת. הוא הסביר והדגים איך ניתן, מתוך ניתוח מעמיק של תמונה, להכיר את הצייר שצייר אותה. הוא טען ש'טביעת אצבעותיו' האישית פנימית של הָאֶמֶן טבועה בכל סנטימטר של התמונה. כל משיכת מרחול, כל צירוף צבע, נושא התמונה על כל מרכיביו, הסגנון והביצוע, הכל נושא חותם אישי של הצייר. הוא טען שאילו גילו היום ציור ישן ובלתי ידוע, היו יכולים מומחים לנתח את הציור, ולזהות כמעט בוודאות מי מן הציירים הידועים צייר אותו.

אני חושבת, אמרה אשתי, שדירה, כמו ציור, נושאת עליה חותם אישי של בעליה. הן הם תכנון את חלוקת החדרים, הם בחרו את הריהוט, סגנונו וצבעו, והם התאימו את דוגמאות הטיפטים וצבעם לחדר, לריהוטו ולשימוש בו. דירת מגורים מכילה מספר עצום של פרטים ופריטים, שכל אחד מהם מעיד על בעליו, וחושף משהו מעולמו, מחיבותיו, מהשקפתו, מהרגליו, מטבעו, מאישיותו ומתכונותיו. בסך הכל, דירה שאדם גר בה היא חלון ראוה רב ממדים של האדם עצמו. אם נתבונן יפה יפה בדירה על כל מה שהיא מכילה, אני חושבת שנדע הרבה מאוד על בעליה.

כך התחילו שלשה שבועות של בלשות אינטנסיבית. בין ארוחה לשינה, ובין

אף כי כל יצירה אנושית מכילה הרבה סימני היכר של יוצרה, אבל חומר הגלם בו השתמש היוצר האֶמָן אינו מעשה ידיו. מה שאין כן העולם. לא רק סידורו של עולם נוצר על ידי הקב"ה, אלא הוא אף ברא את החומר ממנו נוצר העולם, ואף החומר עצמו מעיד על בוראו.

יתירה מזו, כל יצירה, משעה שיצאה מתחת יד יוצרה, שוב אינה תלויה בו ואף אינה נתונה לפיקוחו. בגד שנכנס לשימוש של הקונה, איש לא יוכל להחליט מתוך הסתכלות בבגד אם מי שתפרו חי עדיין. גן צומח, המתפתח והולך, נוספים בו אֶפיונים של פריחתו, והולכות ונעלמות בו טביעות ידיו של הגן שנטעו.

לא כן הוא העולם. גם בתום ששת ימי הבריאה, ממשך הבורא לנהל את עולם הטבע ולהחזיק במושכות ההיסטוריה. יוצר אור ובורא חושך, הוא המזריח זריחות ומעריב ערבים. ההיסטוריה אף היא מכוונת ומודרכת ביד ה' בהתאם לתוכנית האלקית.

כל סוגיא של המציאות וכל צד שבה מעידים ומכריזים, למי שכורה אזנים לשמוע, שיש בורא ומנהל לעולם, ואף מציגים ומגלים ממדותיו של הקב"ה כפי שאלה באות לידי ביטוי בבריאה ובהנהגתה.

אברהם אבינו, מיום שעמד על דעתו, הטרידה אותו שאלה מוסרית רגשית דוחקת: למי תודה? למי ברכה? מי הוא אדוני כל השפע הבלתי פוסק הזה, השופע בכל יום תמיד על כל אחת מבריותיו, מעניק לה חיים, ומספק לה את כל צרכיה?

רבים, רבים מאוד, מצליחים להדחיק שאלה תביעה זו הנובעת מאבי אבות המוסר האנושי, מתכונת הכרת הטוב הטבועה בכל אדם הראוי לשם אדם, ומהוה את התשתית של מוסרו.

לנקודת השיא של מסע חַוְיָתִי זה הגענו בערב האחרון לשהותנו שם לפני חזרתנו לארץ. פתאום מצלצל הטלפון. מדברים אדון וגברת קופר (אלה בעלי הדירה). הם שואלים מה שלומנו, מה שלום הילד, ואם הרגשנו טוב בדירה וכו'. ברגע הראשון נתקפתי התרגשות כה עזה שלא יכולתי לפצות את פי. אך מיד התאוששתי. איני יודע איך החזיק מעמד קו הטלפון הטרנסאטלנטי תחת נטל דברי התודה והשבח שאשתי ואני הרעפנו על הזוג דרך הטלפון. הארכנו כל כך עד ששכחנו שהם בטובם גם משלמים את חשבון שיחת הטלפון הזאת.

כאשר הם טלפנו אלינו באותו ערב, ברגע ששמעתי את המילים הראשונות כבר הרגשתי שאני יודע מי מדבר. היה משהו בנימת הקול, בטון הדיבור, שהרגשתי לחשה לי: זה הוא! שלשה שבועות הייתי משוקע כל כך בכל מה שנוגע אליהם, עד כשאשר נשמע קולם, זיהיתי אותם עוד בטרם הציגו את עצמם. אתה מחייך, אה! לא מאמין?...!

אברהם אבינו הופיע על זירת העולם עשרים דורות לאחר בריאתו. הידע על בורא העולם ומנהיגו, שידע אדם הראשון ידיעה אישית ממקור ראשון, נותק אי שם בשרשרת המסורת של חלק מהאנושות, והועלם במתכוין מהדורות הבאים. כך קרה הדבר שכאשר נולד אברהם אבינו, הוא מצא את עצמו בסביבה אלילית שלא סיפקה לו דבר מתוך ידע אמת זה.

אברהם הילד החל אמנם מנקודת האפס מבחינת הידע האלקי, אבל בקרבו פנימה טמונות היו התכונות שאֶפְשְׁרוּ לו לחפש ידע זה ולשחזרו, אף בלי מסורת אבות. העולם סביבו נשא עליו את חותם יוצרו במספר אין סופי של סימני היכר.

אחד, גדול ככל שיהיה, ותו לא. אך אימץ זה של מדות בוראו עמד לו להיחקק בהיסטוריה הרוחנית של העולם כ'אברהם אבינו', אבי האומה הישראלית, המאמין הגדול ואיש החסד, שהטביע מדה זו לנצח בכל צאצאיו.

ואז, בהגיעו לגיל 40 שנה, ברום פסגת חקירתו להכיר את אדון העולם, והשתנותו העצמית בהתאם לכך, אז נגלה אליו הבורא: 'אני הוא בורא העולם! אותי חיפשת, הנני!'

אברהם אבינו לא הניח אחריו יומן או כתבי זכרונות, אך לא קשה לנחש כיצד הרגיש באותו רגע מופלא כאשר נוכח לדעת שהנה הבורא, אותו התאמץ כל כך להכיר ולגלות, הינחו, והרי הוא נראה לו בדיוק כפי שנצטייר לו בעבודתו רבת השנים...

מצווים אנו לידע ולהכיר את ה' כדי לאהוב אותו וללכת בדרכיו. הדרך לכך היא התבוננות במעשי ה' ובבריאתו הנפלאה מעשה ידיו (רמב"ם - הלכות יסודי התורה, פ"ב ה"ב). אבי האומה כבר כבש לפנינו דרך זו והדגים לנו עד כמה יכול אדם לעלות ולהתעלות בה.

כל אחד מאתנו חי בתוך עולם המדבר אלינו ללא הרף. כל שאיפת אור המוגשת עד לאפנו, כל פיסת מזון המוגשת לנו בחן, בחסד וברחמים, כל אירוע הקורה לנו בחיינו הפרטיים ובחיינו המשפחתיים והלאומיים, כל נתח היסטוריה המופיע בצורת ידיעה ברדיו ובעיתון, וכל מידע על הטבע, חוקיו ושימושיו, כל אלה מכילים בהכרח את סימני ההיכר של יוצרם ומנהלם. טביעת אצבעותיו של הבורא מוטבעת בכל מה שקורה בעולם ומגלה לעינינו, אם נפקח אותן, את ה' שאותו אנו מצווים להכיר ולאהוב.

הבריאה כולה וכל מה שמתארע בה תובעים מאתנו לצאת מאדישותנו, וקוראים לכל אחד מאתנו: התבונן, דרוש וחקור! ואז גם

ליהנות מכל טובו של עולם, ולרמות את עצמו כאילו כל זה בא לו מאליו ועל כן פטור הוא מלומר תודה, ומלחפש כתובת לתודה זו, זוהי פריקת עול חובת הכרת הטוב וכפירה בטובה. דומה הוא חסר הכרת טובה זה לתינוק השוכב מוגן בחיקה של אמו, יונק מחלבה, ו... כופר בקיומה.

אברהם אבינו היה קודם לכל מוסרי. דרך ארץ שלו קדמה לא רק לתורה אלא גם לאמונה. ללא ילאות חתר לגלות את בוראו ובורא העולם כולו, מתוך התבוננות וחקר הבריאה עצמה. בהתמדה ובעקביות עסק עשרות שנים בחשיפה של הבורא העלום בתוך העולם, וצירף פירור ידע לפירור ידע, גילוי לגילוי, 'מדה' לימדה', וכך הלך והתקדם בפתרון חידתו העלומה של הא"ל המסתתר במעשה ידיו. כך הלך ובנה לעצמו, לְבָנָה לְבָנָה, את תדמיתו של הבורא כפי שהוא מצטייר מתוך עולמו מעשה ידיו.

עוד בטרם נגיע לנקודת השיא של המחקר הזה של אברהם אבינו שהיה עבודת חייו מילדות, נציין את הקו המאפיין העיקרי של עבודת חיים זו. ככל שהלך אברהם אבינו והתקדם בגילוי מדותיו של הקב"ה, כן ראה חובה לעצמו לדבוק במדות אלה, ולחקות את בוראו בהתנהגותו שלו כאדם. אם הבורא עצמו אימץ לו מדות אלה של חסד לניהול הבריאה, אמר אברהם, בוודאי רוצה הוא שיצוריו בעלי התבונה וכושר הבחירה, יאמצו אף הם לעצמם מדות אלה.

הדבר דרש שינוי בהתנהגותו ובאופיו של אברהם אבינו, ובוודאי כרוך היה במאמץ מתמיד ובלתי פוסק. הן יודעים אנו יפה עד כמה קשה לנו לשנות התנהגותנו אפילו בפרט קטן וצדדי. בלעדי ישום מעשי זה של מחקר, לא היה אברהם אבינו אלא פילוסוף קדמון

ישראל נמשלו ללבנה!

להגביר ולהעצים את ההארת השכינה
החונה בקרבנו!
ועתה, ברצוננו להוסיף נדבך נוסף:

עד עתה ביארנו, שיהודי הוא בריאה
יחידה ומיוחדת! והטעם, כי רק לו
ניתנה האפשרות, הכח והיכולת,

מעין החכמה

אדון העולם ומה חפצו מבריותיו. אנחנו
חיים היום לא רק לאחר גילוייו של אברהם
אבינו, אלא גם ובעיקר, אחרי מתן תורה. ה'
ורצונו מופיעים בצורה ברורה ומוסמכת
בספר התורה ויכולים אנו לפנות אל התורה
כדי לדעת את ה' ואת רצונו.

נואל הוא מי שבאמצע לימודו בספר
התורה, מפסיק הוא ממשנתו כדי
לחשוף בדרכי עקיפין ארוכות של חקירה את
הבורא ואת רצונו מתוך נוי של אילן ושל
ניר. נניח שאותו אורח בדירה בלונדון היה
מוצא בדירה את יומנו האישי של בעל
הדירה בו הוא כותב את מחשבותיו וקורותיו
בצורה חופשית (ויש לאורח רשות לקוראו). כמה
טיפשי היה זה מצידו של האורח להניח את
היומן מידו, ולהתרוץ בדירה לחפש אמצעי
עקיפין להכרה פחות ברורה של הבעלים.

אכן, נכונים הדברים לגבי מי שעוסק
בתורה, ובשעה שהוא עוסק בתורה.
עיסוק ברצון ה' הכתוב בתורה הוא אופן של
הכרת ה' ישיר יותר לאין ערוך מאשר חקר
המציאות. אך בשעה שאיננו עוסקים בתורה
אלא מתהלכים בארצות החיים, בשווקים
ובחוצות, ועוסקים בעסקי חולין, אז תעמוד
לנגדנו דמותו של אברהם אבינו שהפך את
העולם כולו על כל הקיים והמתרחש בו לספר
תורה פתוח המלמד להכיר את ה' ואת רצונו.

תגלה. דרישה זו מופנית לכל באי עולם ללא
יוצא מן הכלל, אך ביתר שאת מופנית היא
לצאצאי אברהם אבינו נושאי מורשתו.

כמה נפלא להתהלך בעולם בהרגשה
שמתארחים אצל הקב"ה, וכך לחיות
יום יום כל היום. כמה נפלא לזכות להגיע
לדרגה בה ניתן להסתכל בעשב ולראות את
המלאך המכה על ראשו ואומר לו: 'גדל!...'.

ישנם בני תמותה המסוגלים לראות את
הרוחני שבגשמי. על ר' משה רוזנשטיין
זצ"ל המנהל הרוחני בישיבת לומז'ה מספרים
תלמידיו שהבחינו בו פעם עומד שעות אחדות
(!) ומסתכל בצמח אחד. בורא שמים וארץ יכול
להיגלות למי ששואף לראותו לא רק בסנה.

אורח טוב מה הוא אומר: כל מה שטרח
בעל הבית, לא טרח אלא בשבילי.
בורא העולם הוא המארח שלנו, אך הוא
מתגלה רק למי שמחפש אותו לומר לו תודה.
כמה לא אנושי זה לאכול ולשתות אצל בעל
הבית, להתעלם ממנו, למחות את הפה
וללכת מבלי להודות. וכמה טוב להודות לה',
לברך את שמו, ולהגיד את חסדו.

הבחנה אחת בולטת קיימת בינינו לבין
אברהם אבינו. לאברהם לא היתה
שום ידיעה ושום התגלות של ה' ושל רצונו
לפני שהחל בכחות עצמו לחקור מי הוא

פרשת פקודי - ישראל נמשלו ללבנה!

שהיא נעלמת מהעין כעובר במעי אמו.

וישראל הקדושים נמשלו ללבנה, יש תקופות שהיהודי חש שהוא עולה ומתעלה בכל שניה ורגע, נפשו הולכת ומתבססת... ולפתע, מתחילים ימי הירידה... כשלונות ומרירות... עד שהוא חש שהוא נעלם לגמרי! - אין לו שום מציאות והויה...

ולתחושה הזו אנו קוראים 'עיבור'.¹¹
ונרחיב עוד:

כתב הגה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א (ליקוטי מוהר"ן - קמא, תורה עד), וזתו"ד:

כידוע, אחד מהידיעות החשובות שכל יהודי מוכרח לדעת, הוא הגילוי שגילו לנו חז"ל הקדושים¹⁰ **שיהודי נמשל ללבנה** (לירח).

ללבנה ישנה מחזוריות קבועה - בימים הראשונים של החודש היא הולכת וגדלה בכל יום ויום. עד שהיא מגיעה, באמצע החודש, למלוא כחה ועוצמתה.

ואז, מתחילים ימי הירידה, והלבנה הולכת ומתקטנת, עד שבסופו של דבר היא נעלמת לחלוטין.

ולתופעת ההעלמות הלבנה מהעין אנו קוראים 'עיבור',

מעין החכמה

התגלות אלקות. והוא טועם וחש את מתיקות אורו יתברך, אור האין סוף...
וכדי להשיג מוחין חדשים, התגלות אלקות, הוא חייב לחזור שוב על כל התהליך: חיבור וקישור, עיבור ולידה.

'ודבר זה נוהג בקביעות לכל הבא להיכנס אל הקודש פנימה, שעוסק תמיד בתפילה והתבודדות, שזהו סוד היחוד, ועל ידי זה בא אחר כך לבחינת עיבור, שהוא כלל כל הירידות שעוברים עליו, ואם על כל פנים יהיה איך שיהיה יחזק עצמו, אז יזכה להולדה שהיא סוד התגלות המוחין, בחינת בקיעת ים החכמה עילאה, מה שאין כן כשלא יחזק עצמו, חס ושלוש, וידחוק את השעה - אזי 'העובר' יפול חלילה, ויהפך להיות 'יפול', שהוא סוד הנפילה, שנופל ממדרגתו, חס ושלוש'...

10. מדרש שוחר טוב (מזמור כב - אות יב).

11. ונעתיק את דבריו של הגה"ק רבי אליעזר שלמה שיק זיע"א (יאשר בנחלי, חלק ד - עמוד שבג), וז"ל:

כאשר יהודי מתחיל לעבוד את ה' יתברך בשמחה ובהתלהבות, ועוסק בתורה ובתפילה, אזי הוא מחבר ומקשר את 'המלכות' עם ה'זעיר אנפין', שזהו סוד יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה שמתפלל אליו יתברך, ועל ידי זה נדבק בו יתברך בדביקות עצומה...

ואז, אחרי החיבור, הוא נכנס בסוד העיבור, ובשעת העיבור עובר עליו כל מיני יסורים וכאבים, צמצומים ומרירות עד שזוכה לבחינת לידה.

וכשזוכה לבחינת לידה, אזי נולדים ומתגלים בו מוחין חדשים -

זהו הכלל שקבע הקב"ה בעולמו שבראו כרצונו:

כל אדם בעולם חייב לעבור במשך חייו לא רק עליות והצלחות כי אם גם ירידות ונפילות.¹² ואפילו צדיק גמור חייב לעבור כפעם בפעם ירידות ונפילות מסוימות, כמו שנאמר: **כִּי שָׁבַע יְפֹל צְדִיק** (משלי כד, טז). **אולם גדולתו של האדם נמדדת בכך שהוא לא נותר בנפילתו אלא מצליח להתגבר ולקום ממנה, ולשוב לאיתנו כבראשונה.**

זוהי מעלתם של הצדיקים, שהגם שהם עוברים צער ויסורים ונפילות בעבודת הבורא, בכל זאת תמיד הם מתגברים כארי ומתרוממים וקמים מנפילתם ושבים למדרגתם הראשונה כפי שהיתה באמנה אתם. ולכן הגם **כִּי שָׁבַע יְפֹל צְדִיק**, אולם תיכף מתקיים בו סיום הפסוק: **"וְקָם"** (שם).

והנפילות העוברים על האדם הם לא רק במעשים ובדיבורים, **אלא גם, ובעיקר, ברצונות...**

דע כי הקב"ה ברא את עולמו כרצונו, וכמו שאנו אומרים בקדיש: **"יתגדל ויתקדש שמייה רבא. בעלמא די ברא כרעותיה"**... (תרגום: יתגדל ויתקדש שמו הגדול. בעולם שברא כרצונו)...

והנה כך ברא הקב"ה את 'עולם ההשגה' שיהיה בנוי מירידה (קטנות) ועליה (גדלות). ולעולם לפני שמשיגים גדלות, חייבים קודם כל לעבור דרך הקטנות. **'וצריך כל אדם, לילך מקטנות לגדלות.'**

ועיקר הירידה היא ההרגשה הנוראה, שלא רוצים אותו ולא צריכים אותו. הוא רואה שהוא עובד את ה' יתברך בתפילה ותורה, ותיקון המדות, ובכל זאת הוא לא חש שום הארה ותענוג מזה, והוא לא מרגיש שום אור וחיות...

ואסור להישבר מכך! על האדם לדעת, שזה הוא המסלול, **וברגע שהוא יגמר, לפתע פתאום יאיר האור**, והוא יזכה לגילוי נפלא, לגדלות דקדושה... **ואז**, לפני הכניסה לקומה הבאה, שוב הוא יצטרך להתמודד עם 'הקטנות' ששם...

מעין החכמה

והענין, שכך עלה ברצונו יתברך שקודם שיגיע העולם למצב של יציבות, למצב של קיום ויופי - תקדם לו השבירה!

ללמדנו שלעולם לפני האור יוקדם החושך...

12. ויותר מזה. גם **בריאת כל המציאות נבראה בזכות השבירה שקדמה לה!** וכך אמרו חז"ל (בראשית רבה, פרשה ג - אות ז): קודם שנברא העולם, היה הקב"ה בורא עולמות ומחריבן, עד שלבסוף ברא את העולם שלנו...

(בחדר המדרגות) צריכים להתמודד עם כל מיני כחות ותשוקות אסורות המתעוררים לפתע בתוך לבו של האדם...

וגם אם בשעת ההתמודדות נגד יצר הרע מתלכלכים מעט, אסור להניף דגל לבן ולהיכנע ליצר הרע, אלא צריכים להתנער בכל הכח - 'התנערי מעפר קומי' - ולהמשיך להילחם!

גם כאשר יש לאדם ירידה ברוחניות - אסור לו ליפול לזרועות היאוש, אסור לו לקרר, אפילו לא לאלפית שניה, את מנועי הכיסופים, הגעגועים, הרצונות והתשוקות... ולהשתדל לעבוד את ה' כפי כחו ויכולתו של אותה שעה!...

ואז (אחרי שהסתיימה ההתמודדות) הוא זוכה ומתעלה למדרגה הבאה, ואחרי שהוא משיג אותה ומתבסס בה, אזי שוב יש לו התמודדות חדשה...

ועתה, אחר ההקדמה הארוכה הזו, נשוב להשיב על כל ה-5 שאלות ששאלנו בתחילת השיחה בתשובה אחת...

הדרך אל האור...

כל אדם והאור שלו. כל אדם כפי האור שהוא צריך לגלות, כך החושך שהוא צריך לבקוע!
וכדי שהוריו של המגיד מקוֹזְנִיץ יוכלו להוריד לעולם את נשמתו העצומה,

אנחנו מוצאים שפעמים דוקא אלה שמתעוררים ברצינות ומחליטים לעשות משהו עם עצמם, עלולים להגיע ליאוש וחוסר אונים, שכן זו תופעה שכיחה שלאחר ההתעוררות הגדולה מגיעה תקופה שהנחישות וההתלהבות דועכים, ואז הטבע האנושי והיצר הרע משכיחים את המשימה ואת ההחלטה, **ופתאום האדם מוצא את עצמו באותו מקום ובאותו מצב רוח ירוד לפני שהתחיל עם כל ההחלטות הגדולות.** תופעה המביאה אותו ליאוש וחוסר אמון בעצמו, חבל על העבודה, הוא אומר לעצמו, כנראה שאין בי את הכחות לכך.

אך האמת, שהרגשת היאוש התוקפת את האדם, היא שקר!

חיים רוחניים פירושם שהאדם זוכה בכל פעם להתעלות ולהשיג מדרגות רוחניות חדשות, מדרגות שהוא אפילו לא שמע על קיומם...

ואי אפשר לעלות ממדרגה למדרגה בלי לעבור קודם ב'חדר מדרגות', ושם

ננסח את התשובה כך: 'כל מדרגה של אור מוסתרת ומכוסה במדרגה של חושך! ולכן, הרוצה להיכנס אל תוך האור, חייב לבקוע קודם את מחיצת החושך!'

בימי הזקנה,¹⁴ היהודי חי כבר בעולם אחר! שהרי כבר יצא מתוך רגשי חיי העולם הזה, ורק ברגליו הוא עדיין בתוך תחומו, אולם ברוחו הוא כבר שואף וכוסף לעולם הבא, עולם הנצח, רגשותיו ומחשבותיו כבר נפרדו מגופו. גופו בארץ, ואולם רוחו בשמים, הוא ניצב על פרשת דרכים בתור אזרח של עולם הנצח.

זקן קדוש כזה, הוא כבר נציג של העולמות העליונים שמתארח לעת עתה בעולם הזה!

ובענין זה מסופר שפעם שאלו את ה'חזון איש' זיע"א, כך:

לפעמים נדמה ונראה כי יש סתירות בפסקיו, בין מה שהוא פוסק לאחרים לבין מה שהוא נוהג לעצמו. וכל כך למה?

השיב, כי במה שנוגע לעצמו הרי שונים הדברים, כי הלא אין הוא פה, בעולם הזה, אין הוא מעולם הזה, ולגבי אדם שהוא כבר נמצא שם, בעולם העליון - לגביו יש כבר דין אחר.

הם הוצרכו לעבור ולבקוע חושך איום ונורא כזה!¹³

וזו גם הסיבה שאדם לא נולד זקן, כי אי אפשר, בשום פנים ואופן לוותר על הימים הקודמים!

בימי הבחרות ובימי העמידה, חייו של האדם מלאים בהתמודדויות רוחניות ונפשיות. וההתמודדויות האלו יוצרות בנפשו ובקרבו מציאויות אין סופיות של 'התנגשויות' - בין המותר לאסור, בין הרצון לחדלון, ובין הבטחון לאימה...

ודוקא מתוך ההתנגשויות הללו, דוקא מתוך הכאת שני הרגשות המנוגדים זה בזה, נולדים בלבו, פנימה, בתוך עולמו הפנימי, תובנות חדשות, תובנות פנימיות...

כחן של התובנות הפנימיות הללו הוא עצום ונורא, והן הן עיקר האור המאיר!

ורק לאחר שזכה להשחזו ולהעביר את עולמו הפנימי על משחזת ה'התנגשויות' יכולים להגיע ימי הזקנה.

מעין החכמה

להוריד לעולם את נשמת הבעל שם טוב הקדוש.

14. קטע זה הוא מהספר ואני תפילה (חלק ד - עמוד קמג) להגה"צ רבי חיים אפרים זייטשיק זיע"א.

13. וראה איזה פלא, הבעל שם טוב קרא למגיד מקוזניץ על שמו (ישראל). וגם הוריו של הבעל שם טוב עברו אותו תהליך כידוע, ורק לעת זקנתם, בסוף ימיהם ממש, הם זכו

ועתה נחזור לפרשת השבוע:

המשכן הוקם בשנה השניה לצאתם

ממצרים, אך כבר לפני 431

שנה, נכרתה ברית בין הבתרים עם

אברהם אבינו, ושם נאמר לו: "וַיֹּאמֶר

לְאַבְרָם יְדַע תְּדַע פִּי גֵר יִהְיֶה זָרְעֲךָ

בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדוּם וְעָנּוּ אֹתָם

אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה" (בראשית טו, יג).¹⁶

מעט ברית בין הבתרים החל מסלול

בקיעת החושך הנורא: רדיפות,

צרות, קנאה, שנאה, שיכול ויתמות,

התעללות חסרת רחמים, רעב וצמא...

וכאשר כבר סוף סוף זכו ויצאו

ממצרים: מלחמת עמלק,

פחדים מרעב וצמא, לחצים נפשיים,

ובסופו של דבר החטא הנורא והאיום -

חטא העגל!

ואז, זכו ישראל וקיבלו את המשכן:

המשכן הזה היה סוף התהליך,

האור שבה לאחר החושך הנורא, ולכן

הוא כבר לא הוצרך לבירורים נוספים!

ומזה הטעם נאמר: "וַיִּתְּכַל כָּל-עַבְדְּךָ

מִשְׁפַּח אֶהְיֶה מוֹעֵד" (שמות לט, לב),

שהסתיימה לגמרי עבודת הבירורים שלו!

ובלשונו אמר: אני לא מעלמא הדין

(מהעולם הזה), לכן סבורני

כך, אבל את העצות שאני מייעץ אני

נותן לאנשים בעלמא הדין...

ונמשיך עם השאלה השלישית, למה

נחרבו שני בתי המקדש?

ומצאנו להגה"ק הרב חנוניה יום טוב ליפא

טייטלבוים זיע"א (קדושת יום טוב,

פרשת פקודי - דף עד ע"ב), שכתב כך:

תכלית הבריאה היא התגלות הקב"ה בבית

המקדש השלישי, בירושלים, עיר

הקודש.¹⁵ אך מכיון ש'ראה חכמתו

יתברך שמו שאין בכח הארץ הגשמי הזו

לקבל ולסבול את קדושת בית המקדש

השלישי, אשר כוננו היוצר ליסודו על

מכון הר ציון לולא הב' מקדשים

הראשונים אשר עמדו במקום הזה, ועל

ידם קנתה הארץ קדושה עדי תוכל לקבל

ולסבול אור קדושת בית המקדש

השלישי המקווה לעתיד!

ולכן הוא הוצרך לבנות שני בתי

מקדשות, והאור שבקע מהם

זיכך את האדמה, עד שבסוף הימים

יהיה כח באדמה לסבול את אור

המקדש השלישי!

מעין החכמה

16. ופירש רש"י, שמנין ה-400 מתחיל

מלידת יצחק (שנולד 30 שנה אחרי הברית הזו).

15. ראה באריכות נפלאה בספר משכני עליון

להמקובל האלקי רבי משה חיים לוצאטו זיע"א.

והקב"ה יזכנו ברחמיו לראות את התגלות האור הנפלא שעתיד להאיר מתוך החושך האיום והנורא הזה, השולט ומחשך כבר אלפי שנים!

ומזה הטעם לא שלטו אויבים במשכן, כי אין רשות ליחושך' לשלוט במקום שאין 'אור' חדש לגלות!¹⁷

מעין החכמה

והאמת, שלא טעיתם, גם זה סוג של יחושך. אך לא רק...

17. ונסיים את השיחה:

ונבאר: כידוע, ביהודי ישנם חמשה חלקים כלליים, והם: חכמה, רגש, מחשבה, דיבור, ומעשה.

קודם שהחלו להבראות הברואים, היתה הארץ "תהו ובהו וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם" (בראשית א, ב).

והנה, המושגים 'אור' ו'יחושך', שייכים לחלק ה'רגשי'.

ומתוך האפלה המחרידה והנוראה הזו, מתוך החושך שכלל ומילא את הכל, ניתנה אפשרות לברוא את האור. 'וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים יְהי אור וַיְהי אור' (שם פסוק ג).

כאשר ה'רגשי' מתקון, כאשר ה'רגשי' הוא כרצונו יתברך, הרי האדם חש ב'אור'.

אם בתחילה העולם היה מואר, לא היתה שום משמעות ל'אור'. אך, ורק אך, מכיון שנוצר תחילה מצב של חושך ואפלה, נהיתה משמעות ל'אור'.

אך, חלילה, כאשר ה'רגשי' הוא לא כרצונו יתברך, הרי האדם נמצא ב'יחושך'.

וכאמור, התהליך הזה חוזר בכל יום, 'המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית', ובכלליות זו סיבת התחלופה בין היום ללילה - סיבת החשיבות של ה'יום' היא דוקא בגלל ה'לילה' שקדם לו.

ומכיון שכך, כל פעם שמתעורר באדם רגש ורצון לאיזו תאוה, כגון: תאוה לאוכל, לממון, לאשה, הרי הוא נכנס לתוך גבולות החושך.

וכמו שכך היה בבריאת העולם, כך גם בבניית עולמו הפרטי של כל יהודי.

וכמו כן, בכל פעם שמתעוררת באדם איזו מדה רעה, כעס, גאווה, יאוש, דכאון וכו', והתעוררות הזו מורגשת בו, הרי הוא נשאב לתוך גבולות החושך.

כדי שתהיה משמעות לאור האלקי שמתגלה, חייב שיקדים לו חושך! בלעדי החושך שיקדם, לא יוכר האור!...

ולעתים, הרגשות השליליים הללו, הם בעוצמה כל כך חזקה, עד שכל כולו, כל מציאות רגשותיו, שבים אל המצב הראשוני: "וְהָאֲרֶץ הִיְתָה תְהוֹ וְבָהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם" (שם פסוק ג)...

טוב, אני כבר מתאר לעצמי: בטח אתם קוראים על המושג 'יחושך', ומדמיינים לעצמכם אדם חסר כח, עם כבידות נוראה, המרוכז בתוך עצמו, המרוכז ביסורים ובעינויים שהוא עובר... אין לו סבלנות לכלום, הוא שקוע בצרות של עצמו...

ושם, באותו מצב ראשוני, האלקות היתה נסתרת, לא חשים ולא רואים אלקות, והחיים מרים כלענה, בלי חיות, בלי תקווה...
ואין שום עצה אלא לבקוע את החושך בגרזנים!...

פרשת פקודי - העולה מן האמור להלכה ולמעשה

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

אל תוך האור, חייב לבקוע קודם את מחיצת

החושך!

כל אדם והאור שלו. כל אדם כפי האור שהוא

צריך לגלות, **כך החושך שהוא צריך לבקועו!**

ד. כך ברא הקב"ה את 'עולם ההשגה' שיהיה

בנוי מירידה (קטנות) ועליה (גדלות).

ולעולם לפני שמשגים גדלות, חייבים קודם

כל לעבור דרך הקטנות. **'וצריך כל אדם,**

לילך מקטנות לגדלות.'

כל אדם בעולם חייב לעבור במשך חייו לא רק

עליות והצלחות כי אם גם ירידות ונפילות.

ואפילו צדיק גמור חייב לעבור כפעם בפעם

ירידות ונפילות מסוימות, כמו שנאמר: 'כי שבע

יפול צדיק'. **אולם גדולתו של האדם נמדדת בכך**

שהוא לא נותר בנפילתו אלא מצליח להתגבר

ולקום ממנה, ולשוב לאיתנו כבראשונה.

זוהי מעלתם של הצדיקים, שהגם שהם

עוברים צער ויסורים ונפילות בעבודת

הבורא, בכל זאת תמיד הם מתגברים כארי

ומתרוממים וקמים מנפילתם ושבים

למדרגתם הראשונה כפי שהיתה באמנה

אתם. ולכן הגם **'כי שבע יפול צדיק'**, אולם

תיכף מתקיים בו סיום הפסוק: **'וקם'.**

והקב"ה יזכנו ברחמיו לראות את התגלות

האור הנפלא שעתיד להאיר מתוך

החושך האיום והגורא הזה, השולט ומחשיך

כבר אלפי שנים!

א. הקב"ה האציל עשר ספירות קדושות.

והספירה האחרונה, ספירת ה'מלכות' היא

המכונה בלשון רבותינו הקדושים בשם

'השכינה' הקדושה. **ופירוש המושג 'שכינה',**

הוא האור האלקי השוכן ומתלבש בתוך כל

עלמין להחיותו ולקיימו.

יש באור האלקי הזה השוכן ומתלבש

בברואים, מדרגות מדרגות. ולפי עוצמת

גילוי האור, כך מעלת הנברא!

ב. אצל כל הברואים שבעולם, ההארה המחיה

אותם היא הארה קבועה, ואין בכחם

לשנותה או להגבירה, אך אצל היהודי אין

הדברים כן.

גם ביהודי ישנה הארה המחיה אותו, אך

ליהודי יש כח ויכולת להגביר ולהעצים

את ההארה הזאת!

יהודי יכול לעלות ולהתעלות, להשיג ולקנות

את המלכות דעשיה, ולאחר מכן

להתעלות עוד למלכות דיצירה... וכו', עד

שהוא יזכה שתגלה בתוכו השראת השכינה

בעוצמות הכי חזקות שלה!

ולזה צריך לשאוף כל יהודי, לכסוף,

להשתוקק ולהתגעגע, שבקרבו ממש

תחנה השכינה. שבתוך העולם הפנימי שלו

תורגש מציאותו יתברך.

ג. כל מדרגה של אור מוסתרת ומכוסה

במדרגה של חושך! ולכן, **הרוצה להיכנס**

מגילת הרב יורם

מגילת אסתר עם באוריו של
אבינו מו"ר הרב יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

מגילה
מבוארת

₪ 30
₪ 100 ב-4

מגילה
בסיסית

₪ 5

מחירים מיוחדים למוסדות וכמויות - פרטים במערכת

להזמנות:

www.hameir-laarets.org.il

*2910 | 08-37-40-200

זכר למחצית השקל

להפצת תורת אבינו מו"ר הרב יורם מינאל אברג'ל זע"א

קחו חלק בהפצת התורה:

08-37-40-200

השותפים יתברכו ע"י
מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א

ניתן להעביר גם מתנות לאביזנים, שיחולקו ביום הפורים ע"י הרב שליט"א

שעזרי השבוע

מפי הרה"ג רבינו ישראל אברנ'ל שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 18:30
שיעור 'זום' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

ראשון - כל שבוע בשעה: 21:00
92.1FM | 105.7FM | 104.3FM

שני - כל שבוע בשעה: 20:00
בבית הכנסת 'שירת קטיף' רחוב שחף 91

יד בנימין

חמישי - כל שבוע בשעה: 20:00
בבית המדרש 'המאיר לארץ' רחוב הקציר 666

נתיבות

ערוצי מחלקת המדיה
של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-64-99-859
קו שמע - המאיר לארץ

Français	Русский	English	Español	עברית
joindre :	присоединитесь:	to join:	Para unirse:	להתחברות:

פרשת פקודי

ו' אדר ב' התשפ"ד

זמני שבת קודש

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
19:01	18:19	17:29	באר שבע
19:01	18:19	17:29	תל אביב
19:00	18:18	17:28	ח'פה
19:01	18:25	17:20	אילת
19:05	18:22	17:32	ירושלים
		17:12	ירושלים 40 דק'

מסירות אל הרב

מפי קדשו של אטור' זיע"א

את המחשבה אפשר לתקן על ידי השמחה, כי כאמור אצל אדם עצב יש תמיד מחשבות רעות, אבל אצל אדם שמח שום מחשבה רעה לא יכולה להיכנס. לכן 'מחשבה' אותיות 'בשמחה'

גם: 'מחשבה' - ראשי תיבות: מחוק ברחמיך הרבים שטרי חובתינו. אדם שהוא שמח, אפילו אם הוא מלא עבירות כרימון, שום עבירה לא נוכרת לו.

אצל הקב"ה יש כלל - עם אנשים שמחים לא מתעסקים.

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

לתרומות:

- בנק מזרחי טפחות, סניף 433 קרית גת, חשבון 96629
- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519
- בכל עמדות 'נדרים פלוס'